

Aanval van India is nieuwe escalatie

analyse conflict india en pakistan over Kashmir

BEWONERS VAN MUMBAI 'VIEREN' HET BOMBARDEMENT VAN INDIA OP PAKISTAANS TERRITORIUM MET ZOE-TIGHEID. AP

India voerde dinsdag een bombardement uit in Pakistan als vergelding voor een terroristische aanslag in Indiaas Kashmir. Het is een nieuwe escalatie in het conflict tussen de aartsrivalen – en kernmachten.

Van BEN VAN RAAIJ

Dit staat vast: dinsdagochtend tegen vier uur plaatselijke tijd voerden twaalf Indiase Mirage 2000-bommenwerpers een aanval uit op een doelwit bij Balakot in de Pakistaanse provincie Khyber Pakhtunkhwa. Zo'n 80 kilometer diep in het vijandig luchtruim en op 50 kilometer van de bestandlijn in Kashmir, het betwiste gebied in de Himalaya dat India en Pakistan elk deels onder controle hebben maar in zijn geheel claimen.

Over het effect van de aanval verschillen de meningen. Volgens India werd daarbij een van de grootste terroristische trainingskampen in Pakistan verwoest, met een 'groot aantal' of zelfs 300 doden. Volgens Pakistan werden de Indiase vliegtuigen direct verjaagd, waarbij ze nog net vier bommen konden laten vallen. Niet bij een 'vermeend terroristenkamp', maar in onbewoond bosgebied, met daarom nul schade en nul slachtoffers.

De vraag is, ondanks deze tegengestelde lezingen: stevenen India en Pakistan af op hun vijfde oorlog?

De Indiase aanval was aangekondigd, als vergelding voor de bloedige zelfmoordaanslag van 14 februari in Pulwama, Kashmir, waarbij ruim veertig Indiase militairen om het leven kwamen. De aanslag werd opgeëist door Jaish-e-Mohammad, een islamitische separatistische beweging. Hoewel Pakistan de aanslag veroordeelde en elke betrokkenheid ontkende, gaf India het buurland meteen de schuld en zwoer het wraak.

De exploitant van het getroffen trainingskamp, Jaish-e-Mohammad, is een aan al-Qaida gelieerde groepering die eind 2001 samen met een andere groep, Lashkar-e-Taiba, een aanslag pleegde op het Indiase parlement en sindsdien op de internationale terreurlijsten staat. Hoewel de beweging ook in Pakistan is verboden, kan zij er ongemoeid opereren. Volgens India is JeM een creatie van het Pakistaanse leger, bedoeld om onrust te stoken in Indiaas Kashmir.

Noodzakelijke aanval

India presenteerde zijn luchtaanval als noodzakelijke 'pre-emptive strike', omdat er aanwijzingen zouden zijn dat in het kamp nieuwe aanslagen werden voorbereid. Het belangrijkste doel lijkt echter het opkrikken van de populariteit van de Indiase premier Narendra Modi. Die staat er aan de vooravond van de landelijke verkiezingen in mei niet goed voor. De banengroei stagneert, er is een landbouwcrisis en zijn hindoe-nationalistische BJP heeft drie regionale verkiezingen verloren. Modi zocht dus een thema om de kiezer te raken, een afleiding voor de falende economie.

De eeuwige strijd tegen aartsvijand Pakistan en de separatisten in Kashmir is daarvoor geknipt. Kashmir is de grote twistappel tussen India en Pakistan. Het overwegend islamitische prinsdom belandde bij de dekolonisatie en deling van Brits-Indië grotendeels in de boedel van India. Pakistan en India claimen het echter beide in zijn geheel en voerden er tweemaal oorlog over. Sinds 1989 woedt er een volksopstand voor zelfbeschikking, dan wel aansluiting bij Pakistan die door India met fors militair geweld wordt onderdrukt.

'Ik kan u verzekeren dat India in veilige handen is', riep premier Modi dinsdag tijdens een verkiezingsbijeenkomst in Rajasthan, staand voor een fotocollage met de portretten van de veertig omgekomen slachtoffers van de aanslag in Pulwama. 'Vandaag is een dag om eer te bewijzen aan India's moedige harten. Ik zweer dat ik het land nooit zal laten buigen.'

Terughoudendheid

De opzet lijkt te werken. Het geclaimde succes van de Indiase lucht-aanval leidde gisteren tot gejuich op straat in diverse steden. De natie schaarde zich achter haar strijdkrachten. 'Een trots moment voor een onverslaanbaar Bharat (India)', volgens de tv-zender Times Now. 'Ik groet de piloten van de Indiase luchtmacht', twitterde oppositieleider Rahul Gandhi. Het feit dat de regering in staat blijkt de Pakistanen een lesje te leren zal de electorale steun voor Modi doen groeien, verwacht analist Sanjay Kumar van de denktank CSDS.

Dit neemt niet weg dat er risico's kleven aan verdere escalatie. Pakistan heeft woedend gereageerd op de Indiase aanval. Premier Imran Khan sprak van agressie voor 'binnenlandse consumptie' en zei dat Pakistan zal terugslaan. 'Nu is het jullie beurt om op onze reactie te wachten', aldus een legerwoordvoerder. Vraag is hoe India dan weer reageert.

Regionale supermacht China roept intussen op tot terughoudendheid. Terrorismebestrijding vereist samenwerking tussen landen, liet Beijing weten. China heeft veel geïnvesteerd in de China-Pakistan Economic Corridor, een handelsroute die pal langs Kashmir loopt. China heeft ook geen behoefte aan oorlog vlakbij zijn toch al onrustige provincie Xinjiang.

Gelukkig hebben ook Modi en Khan geen belang bij oorlog. Als hun achterban hun stoere verhalen slikt, kunnen de gemoederen betijen. Al mag er niks misgaan: India en Pakistan blijven nucleaire mogendheden. Om die reden noemde de voormalige Amerikaanse president Bill Clinton, die in 1999 wist te voorkomen dat een eerdere Kashmir-crisis in een kernoorlog ontaardde, de 'Line of Control' de gevaarlijkste grens ter wereld.
